

# גנזי המלך

ארבע כנסות

קובץ שבועי בעניני יהדות מהוצאת

196

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 03-6762226 מופץ בכל הארץ ב-70,000 עותקים

## "נפש פי תחטא בשגגה" מכל מצות ה' אשר לא תעשינה"

כשרון המעשה ועזיבת העבירות, יקרא חכמה  
מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א

העבירן לפני אדם אמר לו: "זה מה שמו?" אמר: "זה שור, זה חמור, זה סוס וזה גמל. ואתה מה שמך? אמר לו: "אני נאה להקרא אדם, שנבראתי מן האדמה" וכן אמרו (סוטה ה.): "אמר ר' יוחנן: "אדם" - אפר, דם, מרה. אבל כאן נהפך הגלגל וקרא הכתוב על החטא: "נפש פי תחטא" ועל הקרבת הקרבן אמר: "אדם פי יקריב". היינו טעמא, כי כשם שבעשיית החטא הקב"ה פונה מן האדם, עפר מן האדמה, כי הוא בן כפר ואינו מבית המלך והולך ומתדיין עם הנפש שהיא מבאי פלטין

של מלך, כך כשבא להקריב קרבנות ולשוב מחטאו, הקב"ה פונה מהנפש אשר אין כל חדוש בידעתה כי רע ומר עוזבה את השם, אבל בזאת יתהלל האדם בן הכפר להתקרב אל השי"ת ולעזוב דרכו ומחשבתו הרעה, הוא אשר נשאו לבו לשמים בעת יקריב קרבנו וחלבו יקטיר המזבחה, עליו נאמר: "אדם פי יקריב מכם קרבן לה" הכתוב תמה, אבל לשבת, אדם שהוא בן כפר, יקריב קרבן לה? אחז"ל (ויק"ר ב ח): "אדם" זה לשון חבה ולשון אחוה ולשון ריעות. אמר הקב"ה ליחזקאל: "בן אדם" בן אנשים

המשך בעמ' 2 <<<



ומדיין עמך" והיינו דכתיב: "נפש פי תחטא".

אבל בהקרבת הקרבן כתיב: "אדם פי יקריב מכם קרבן לה" ואדם, נקרא על שם שמאדמה נלקח, כמ"ש: "ניצר ה' אלקים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים" (בראשית ב). ואחז"ל (בר"ר יז ד): "א"ר אחא: בשעה שבא הקב"ה לבראת את האדם, נמלך במלאכי השרת, אמר להן: "נעשה אדם" אמרו לו: "אדם זה, מה טיבו?" אמר להן: "חכמתו מרובה משלכם!" הביא לפניהם את הבהמה ואת החיה ואת העוף, אמר להם: "זה מה שמו?" ולא היו יודעין.

בענין החטא והבאת הקרבן מצינו דבר והיפוכו; כשהתורה מדברת בהחוטא כתוב: "נפש פי תחטא" ולגבי הקרבת קרבנו כתוב: "אדם פי יקריב" (ויקרא א). וכבר עמדו חז"ל על מדוכה זו ואמרו (מדרש רבה 'ויקרא' ד ה): 'משל לכהן, שהיה לו שתי נשים, אחת בת כהן ואחת בת ישראל ומסר להן עיסה של תרומה וטמאה. אמר להן: "מי טמא את העיסה?" זו אומרת: "זו טמאתו." וזו אומרת: "זו טמאתו." מה עשה הכהן? הניח לבת ישראל והתחיל מדיין עם הכהנת. אמרה לו: "אדוני כהן, מפני מה אתה

מניח את בת ישראל ומדיין עמי? והלא לשנינו מסרתה כאחת." אמר לה: "זו בת ישראל ואינה למודה מבית אביה, אבל את בת כהנת ואת למודה מבית אביך, לפיכך אני מניח את בת ישראל ומדיין עמך." כך לעתיד לבוא; הנפש והגוף עומדין בדין, מה הקב"ה עושה? מניח הגוף ומדיין עם הנשמה והיא אומרת לפניו: "רבו העולמים, שנינו כאחת חטאנו! מפני מה אתה מניח את הגוף ומדיין עמי?" אמר לה: "הגוף מן התחתונים הוא, ממקום שהן חוטאין, אבל את מן העליונים ממקום שאין חוטאין לפני, לפיכך אני מניח את הגוף

הוא מה שנאמר כאן: **"וּנְפֹשׁ כִּי תִקְרִיב קָרְבָן מִנְחָה לַה' "** וביארו חז"ל: **"מעלה אני עליו כאילו הקריב נפשו"**.

כיוצא בזה מצאנו בלמוד התורה הקרושה, יש אנשים בעלי כשרון אשר חננם השי"ת בכח זכרון נפלא, או בתפיסה מהירה והבנה גדולה, או בכולם יחד, הרי זה חלק טוב שקבלו מתנה טובה מאת ה' מן השמים, אשרי להם ואשרי חלקם וכשהם שטים בים התלמוד בשכלם הבהיר לא יכזבו מימיהם, **"אין מים, אלא תורה"** (ב"ק פב:). אבל יש מן ההוגים בתורת ה' אשר לא תואר ולא הדר להם בשכל וכשרון מיוחד, הם עמלים ויגיעים להבין כל פרק ועד שבאים לפרק הבא כמעט ששכחו מה שבראשונה ושוב יגיעים ושונים בפיהם ובלבבם עד שיכנסו דברי תורה בנפשם, עליהם אמר הכתוב (משלי טז): **"נִפְשׁ עֲמַל עֲמָלָה לֹא"** קראו הכתוב: **"נִפְשׁ עֲמַל"** כי דמו ונפשו הקריב לדעת את התורה.

וכשם שבקרבנות לא הזכיר הכתוב **"נִפְשׁ"** אלא במנחת עני, מפני שהוא נותן נפשו על קרבנו, באשר להש אין כל, כי אם מעט סלת למנחה ובכל לבו ונפשו מביא נדבתו אשר אתו ועל זה **"אמר הקב"ה מעלה אני עליו כאילו הקריב נפשו"**. כמו כן בעני בדעת הלזה, שהוא עמל ויגיע להבין בתורה והרבה פעמים אין ההצלחה מאירה לו פנים, אומר לו הקב"ה: **"מעלה אני עליך כאילו מסרת נפשך על התורה ואני מסייעך"**! וכבר פירשו כן חז"ל (סנהדרין צט:). **"א"ר עקיבא: זמר בכל יום, זמר בכל יום"**. אמר ר' יצחק בר אבדימי: **"מאי קרא שנאמר: נִפְשׁ עֲמַל עֲמָלָה לֹא כִּי אֶכֶף עָלָיו פִּיהוּ"** הוא עמל במקום זה ותורתו עומלת לו במקום אחר". **"ופירש"י: תורתו עומלת לו במקום אחר** - שמחזרת עליו ומבקשת מאת קונה למסור לו טעמי תורה וסדריה" וכ"כ למה? מפני ש**"אֶכֶף"** שכפף פיהו על דברי תורה. ע"כ. השי"ת יזכנו ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים. ■ (לב אליהו)

ועזיבת העבירות, היינו: שבירת הטבע וזיכוך המדות ע"י התורה הק'. וזהו מה שאמרו: **"בראתי יצר הרע, בראתי לו תורה תבלין"**.

אבל מצאנו עוד בפרשה זאת מעלה יתירה על כל אלה שזכרנו והוא שקראו הכתוב גם בהקרבת קרבן: **"נִפְשׁ"** ולא אדם, ככתוב (ויקרא ב:): **"וּנְפֹשׁ כִּי תִקְרִיב קָרְבָן מִנְחָה"** ומה זאת? הלא הנפש נתבעת על החטא - ועל הקרבן משתבח האדם ולא הנפש, כאמור למעלה? אך כבר עמדו חז"ל על זה (הובא ברש"י) ואמרו: **"לא נאמר נִפְשׁ בכל קרבנות נדבה, אלא במנחה. מי דרכו להתנדב מנחה? עני. אמר הקב"ה: מעלה אני עליו, כאילו הקריב נפשו"**.

הנה, מי שהוא עשיר, מביא פר לעולה ואם אינו עשיר אבל ידו משגת, מביא קרבן נדבה כבש וכדומה. ובודאי אנשים אלו עוד נשאר להם בביתם ריוח יותר מזה שהם מתנדבים להקריב לה', הרי אף שאמת הוא שנדבת לבם מקובלת ברצון וריח ניחוח לפניו יתברך אם עשו אותו כהוגן ובמחשבה הראויה, אבל לכדי מסירת נפש בודאי לא הגיעו. אבל זה העני בא למקדש בלב נשבר ונדכה ולרש אין כל, כי אם קצת סולת ומעט שמן והרי הוא שפל בדעתו ואומר בלבו, מה אני ומה חיי ובמה אני בא לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה?.

ועד כמה שהיה שפל ונבזה בעיני עצמו, הרי עכשיו כשהוא עומד ומנחת הסלת בידו, נשברה רוחו בקרבנו עוד יותר ויותר ומתעטף בבושה וכלימה וכולו אומר תחינה ובקשה, אנא השם קבל נא מנחתי הדלה באהבה וברצון, כאילו הקרבתי לפניך פר לעולה כליל על מזבחך לריח ניחוח, אומר לו הקב"ה: **"לא כן בני, שכמו פר ושעיר יחשב לך, אלא מעלה אני עליך כאילו עקרת עצמך עולה לפני ומסרת נפשך להשרף באש אשר תוקד על המזבח למען קדושת שמי"** וזהו מה שאמר הכתוב: **"מְרוֹם וְקָדוֹשׁ אֲשַׁכֵּן וְאֵת דָּבָא וְשִׁפְלֵי רִיחַ"** (ישעיה נז).

כשרים, בן צדיקים, בן גומלי חסדים, בן שמבזין את עצמן על כבודו של מקום ועל כבודן של ישראל כל ימיו. עוד שם (ב א): **"דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם אדם כי יקריב מכם קרבן לה' "** זהו שאמר הכתוב (ירמיה לא): **"הבן יקיר לי אפרים"** י נקראו יקרים ואלו הן: התורה והנבואה והתבונה והדעת והסכלות והעושר והצדיקים ומיתתן של חסידים והחסד וישראל. ישראל מנין (ירמיה לא): **"הבן יקיר לי אפרים"** ביוקר ישראל עומדים לי. בנוהג שבעולם, אלף בני אדם נכנסין למקרא, יוצא מהן ק'. ק' למשנה, יוצאין מהן י'. י' לתלמוד, יוצא מהן א'. הרא הוא דכתיב (קהלת ז): **"אדם אחד מאלף מִצְאָתִי"**.

וכ"כ למה? הרי אומר: **"כִּי זֶה כָּל הָאָדָם!"** (קהלת יב) שהרי תכלית הבריאה היא בריאת האדם, כמו שאמרו (ברכות יז:). **"תכלית חכמה, תשובה ומעשים טובים היינו: להפך טבע חומר עפרו להיות קדש לה', זך ומצוחצח לעשות רצון קונו, כענין שנאמר (בראשית ב:): נִיצַר ה' אֱלֹקִים אֵת הָאָדָם עֹפֵר מִן הָאֲדָמָה וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה"** כלומר: שע"ז שנפח השי"ת באפו נשמת חיים נתן בו הכח, שהאדם גוף העפר מן האדמה יוכל להתקדש ולהזדכך עד שיהיה **"לְנֶפֶשׁ חַיָּה!"**

והיינו מה שצירפו חז"ל בהפסוק: **"אָדָם כִּי יִקְרִיב... הֲרָא הוּא דְכָתִיב (קהלת ז): אָדָם אֶחָד מֵאַלְפֵי מִצְאָתִי"** כלומר: שע"י התורה יכול אדם לבוא עד תכליתו להפך טבעו וליישר מדותיו לטוב, כמו שאמרו חז"ל (קדושין ל:): **"אמר הקב"ה: בראתי יצר הרע, בראתי לו תורה תבלין!"** ובזה נשתנו ישראל מכל אומות העולם, כמו שנאמר (דברים ד): **"וּשְׁמֵרְתֶם וְעִשִּׂיתֶם כִּי הוּא חֻקְמֹתְכֶם וּבִינְתְּכֶם לְעֵינֵי הַעַמִּים"**. וכבר כתב רבינו יונה ז"ל **"ב'שערי תשובה"** (שער ג): **"כשרון המעשה ועזיבת העבירות, יקרא חכמה"** רק אנו עם סגולה בידינו לדעת חכמה בכשרון מעשה המצוות

## רמז

### "וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה"

### כל הלומד תורה כאילו הקריב כל הקרבנות

כאלו הקריב כל הקרבנות. וכן ט' תיבות בפסוק: **"זאת התורה לעלה"** (להלן ז לז). ■

יש בו. וכן יש ט' תיבות בפסוק: **"אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ"** (שמות כ ב). לומר שכל הלומד תורה

'בעל הטורים' אומר: 'חמשה אלפיים בפסוק כנגד חמשה חומשי תורה. וט' תיבות

## זכור

### "וְהָיָה בְּהֵנִיחַ ה' אֶלְקֵינוּ לֵךְ"

#### למה קוראים את 'זכור' דוקא בשבת?

לָךְ עֲמֶלְק... אֲשֶׁר קָרָה" את פרשת 'זכור' נקרא בשבת מתוך פרשת 'כי תצא', למה היא מופיעה דוקא שם?

אומר בעל 'בנין אריאל': שיעקר הכעס על עמלק הוא משום שהיה הראשון שכפה עלינו מלחמה ואילץ את עם ישראל ללכתך את ידיו בדם. עם ישראל רצה להתישב בארץ בדרך של שלום וכפי שציוותה אותנו התורה: "כִּי תִקְרַב אֶל עִיר לְהִלָּחֵם עָלֶיהָ וְקָרָאתָ אֵלֶיהָ לְשָׁלוֹם" (דברים כ). לכן מצוה מחית עמלק וזכירת רעתו באה בפרשת 'כי תצא' העוסקת בהלכות מלחמה.

רבי שמחה בונים מפשיסחא היה אומר: שמצות מחית עמלק נאמרה בלשון יחיד. בכל דור ודור עמלק היה יכול להכריע רק את היחיד בישראל שפרש מהכלל, אבל המוני ישראל שדבקו זה בזה באחיה וברעות לא נפלו בידי עמלק והענן הגן עליהם. דרך זו צריכה להנחות אותנו שכל זמן שישראל מאוחדים ודבקים בה', אין לעמלק כלומר: לשונאי ישראל, שליטה עליהם. ■

ט). המנוחה שלאחר הנצחון מאפשרת לזהות את פגיעתו של עמלק ולמחות אותו.

בעל 'ילקוט סופר' אומר: הדברים כתובים בפסוקי פרשת 'זכור' במפורש. "וְהָיָה בְּהֵנִיחַ ה' אֶלְקֵינוּ לֵךְ מִכָּל אֲרָצוֹת מִסְבִּיב בְּאַרְצָם" כלומר: כשתשבו לבטח בארצכם, אז תמחה את זכרו. אבל שעה שתהיה "מִפְתַּח הַשָּׁמַיִם" מפוזר ומפורד בשעבוד הגלות בין הגוים, אז לא תוכל למחות את זכר עמלק אבל לפחות תשתדל ש"לא תִשְׁכַּח". תזכור, את שעשה לך.

אומר המדרש: 'משל למה הדבר דומה? למלך שהיה לו כרם והקיפו גדר והושיב בו המלך כלב נשכן, אמר המלך: "כל מי שיבא ויפרוץ את הגדר ישכנו הכלב". לימים בא בנו של מלך, פרץ את הגדר, נשכו הכלב, כל זמן שהיה המלך מבקש להזכיר חטא של בנו שפרץ הגדר אומר לו: "זכור אתה, היאך נשכך הכלב". כך, כל זמן שהקב"ה מבקש להזכיר חטאן של ישראל שחטאו ברפידים שנאמר (שמות יז): "הֲיֵשׁ ה' בְּקִרְבָּנוּ" אמר להם: "זְכוּר אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה

שבת זו הקודמת לפורים היא שבת 'זכור'. מצות עשה מן התורה על כל אחד מישראל לזכור בפה ולא לשכוח בלב את אשר עולל עמלק לעם ישראל בדרך בצאתם ממצרים. כדי לקיים מצוה זו תקנו חכמים שיקראו פרשה זו בצבור ומתוך הספר פעם בשנה וכדי לסמוך מחית עמלק למחית המן, קבעו זאת לשבת שסמוכה לפורים.

ולמה דוקא בשבת? משום שאין כוחו של עמלק אלא כאשר ישראל טרודים במעשים, בקושי שעבוד ועול הדרך. אבל, כשיש מנוחה לנפשו והוא נח ממלאכה, עמלק אינו יכול לשלוט בו לכן נאמר: "וְהָיָה בְּהֵנִיחַ... תִּמְחָה אֶת זְכַר עֲמֶלְק". כשאדם זוכה למנוחת הנפש אז הוא מבחין באסון של כח הרשע ולכן קוראים את פרשת 'זכור' בשבת שהוא יום מנוחה, המסוגל לעקור את עמלק ולמחות את שמו מעל פני האדמה.

גם בנס פורים, כשגברו ישראל על המן, שגם הוא היה מזרע עמלק לא קבעו את היום כיום נצחון אלא כיום שבו ישראל "נָח... מְאוֹיְבֵיהֶם" (אסתר

## עלי הגיון

### "אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם"

#### מה ניתן ללמוד מהקרבת לבוא?

בעל ה'ישועות יעקב' מביא ראייה להסברו של הרמב"ן, דוקא: הוא טוען כי בתפלותינו אנחנו מזכירים פעמים רבות את הקרבנות שאנו עתידים להקריב בימות המשיח. והרי אז לא תהיה עוד עבודה זרה שכן כל יושבי תבל יכירו בקב"ה. הוא מוסיף שדעתו של הרמב"ן אף מרומזת בפסוק בתהילים (נא): "זִבְחֵי אֱלֹקִים רוּחַ נְשִׁבָּה לֵב נְשָׁבֵר וְנִדְבָּה אֱלֹקִים לֹא תִבְנֶה: הִיטִיבָה כְּרִצוֹנָה אֶת צִיּוֹן תִּבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַם: אֲזַ תִּחַפֵּץ זִבְחֵי צֶדֶק". מכאן אנו רואים שגם כשיבנו חומות ירושלים יוסיפו להקריב קרבנות וה' יחפוץ "זִבְחֵי צֶדֶק" וטעמם של הקרבנות הוא: "זִבְחֵי אֱלֹקִים רוּחַ נְשִׁבָּה" שהחוטא, יבוא לדרכך הנפש ויתחרט על מעשיו כפי שאומר הרמב"ן. ■

זרה? ולכן הוא מסביר כי הקרבן הוא מוסר השכל לחוטא, שכשרואה מה שעושים לבהמה יחשוב שבעצם היה ראוי לעשות את זה לו, אלא שהבהמה נושאת את חטאיו.

הסברו של מי נכון יותר? לשניהם יש סייעות. במדרש (ויקרא רבה כב) מצינו הסבר הקרוב לשל הרמב"ם: 'משל לבן מלך שגס לבו עליו והיה למד לאכול בשר נבילות וטריפות, אמר המלך: "זה יהיה תדיר על שולחני ומעצמו הוא נדור" (גדור). כך לפי שהיו ישראל להוטים אחר עבודת כוכבים במצרים והיו מביאים קרבניהם לשעירים... אמר הקב"ה: "יהיו מקריבין לפני בכל עת קרבנותיהן באהל מועד והן נפרשים מעבודת כוכבים"

השבת מתחילים את הקריאה בספר 'ויקרא' בפרשה העוסקת במעשה הקרבנות. בטעמי הקרבת הקרבנות חלוקים הרמב"ם והרמב"ן. לדעת הרמב"ם ב'מורה נבוכים' (ג לב): מצוה זו נובעת מכך שבימים ההם היה נפוץ מאד, בין העמים, מעשה הקרבנות וקשה היה לעקור זאת, באחת ומאחר ורצה הקב"ה להרחיק את ישראל מעבודה זרה, נצטוו להקריב קרבנות לקב"ה, כפי שנאמר (ויקרא יז): "לִמְעַן אֲשֶׁר יִבְיֹאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת זִבְחֵיהֶם... וְהִבְיֵאוּ לָהּ אֵל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד... וְלֹא יִזְבְּחוּ עוֹד אֶת זִבְחֵיהֶם לְשִׁעִרִים"

הרמב"ן דוחה את הסברו זה של הרמב"ם ומביא ראיה: מהבל שהקריב קרבן לה' והרי אז עדין לא היתה עבודה

### "וּסְמְכוּ זַקְנֵי הָעֵדָה"

**זָקֵן בלא סמיכות ובלא כנוי כוונתו לזקן בימים אבל בכנוי, או בסמיכות, או בה' הידיעה, כוונתו לנשוא פנים מופלג בחכמה**

#### פנינים לפרשה

"ויקרא אל משה" (א א)

מובא בספר 'לב אליהו': שבישיבת הת"ת שבקלם הנהיג ראש הישיבה רבי שמחה זיסל זצ"ל ה'סבא מקלם', שיקראו את כל העולה לתורה רק בשמו הפרטי בלא שום תארים, כגון: 'יעמוד ראובן בן יעקב, אבל שונה היה הדבר ביחס לרבי אליהו לופיאן כלפיו הנהיג ה'סבא מקלם' שיקראוהו בהוספת תואר 'רבי' ונימק זאת הסבא, מפני שרבי אליהו לופיאן הוא מזכה את הרבים, שהיה דורש במשך עשרות שנים גם בפני הבעלי בתים שבעיירה.

"אם עלה קרבנו" (א ג)

כתב רבינו בחי': 'קרבן עולה קודם בפרשה לשאר קרבנות. ועל דרך הפשט; לפי שהמחשבה היא ראשית הכל וחטא המחשבה קודם למעשה. וסידר הכתוב תחלה, פר ואח"כ צאן ואח"כ עוף. פר הוא קרבן העשיר, לפי שלבו גס בו ומתגאה ובוטח בעשירו. ולאדם בינוני שאין לבו גס כ"כ ואינו מתמיד בחטא כמוהו, חייב אותו הכתוב צאן בלבד. ואילו האדם עני שלבו נכנע והוא שפל משאר בני אדם, חייבו הכתוב להביא עוף שהוא דבר מועט והרי קרבנו של כל אחד ואחד לפי חטאו'.

"ונתנו בני אהרן" (ז א)

הביא בספר ה'ערוך' (ערך אהרן) העתקה מספר 'דברי הימים' של משה, שכתוב שם: מדוע נקרא שמו אהרן? כי בימי הורתה החל פרעה לשפוך

דמי זכוריהם ארצה ומהן להשליך אל היאור.



"אש על המזבח" (ז א)

בספר 'קול אליהו' (בראשית כא לג) הובא העתקת מעשה שכתוב בספר 'מי שלמה': באיש אחד שהיה בעל בעמיו ומכניס אורחים מופלא והיה איש עשיר ולבסוף נשרף ביתו וכל אשר לו רח"ל ושאלו על כך לרבינו הגר"א זצ"ל מדוע לא הגינה עליו זכות מצות הכנסת אורחים שקיים בביתו בזריזות רבה ומופלגה? והשיב להם החסיד הגאון הגר"א זצ"ל: מפני שמנהגו של אותו האדם היה לקיים באורחים את מצות האכילה והשתיה בלבד ולא קיים בהם את מצות הלוייה, לכך נשאר מתיבת אש"ל רק האותיות "אש", לכן לא היה כח בהמצוה להגין עליו מפני האש, כי לא השלימה כראוי.



"והקריב מן התרים" (א יד)

דרשו חז"ל ב'ספרא' (דיבורא דנדרבה ח): 'יכול כשם שאינה באה נדבת צבור, כך לא תבא נדבת שנים?' ת"ל; "והקריב". מלמד שהיא באה נדבת שנים'. מבאר המלבי"ם: יש פה דבר זר נפלא, כי יסוד מוסד בדרכי הלשון שיקדים תמיד את המלה שהיא העיקר במאמר ויאחר את הטפל וכגון: "אדם פי יקריב מכם קרבן לה' מן הפהמה מן הפקר ומן הצאן תקריבו" ולא אמר: "והקריבתם מן הפהמה" וכן: "אם עלה קרבנו מן הפקר זכר תמים יקריבנו" וכו', בכל אלה בא פעל תקריב לבסוף ולא אמר: "והקריב זכר תמים" כי בפעל הקריב אין בו חדוש שכבר נזכר בהתנאי "אדם פי יקריב" העיקר בא להודיע מה יקריב, או איך יקריב. וכיון שכך לפי"ז פה היה צ"ל: "מן התרים יקריב את קרבנו" שהרי כבר

אמר: "ואם מן העוף" ולא בא להודיע שיכול להקריב. ולכן מחמת קושיא זו דרשו חז"ל ב'ספרא' שבא ללמד שהשותפין יכולים להקריב עוף ופירוש: ואם עוף קרבנו "והקריב מן התרים" החדוש שיכול להקריב.



"וּסְמְכוּ זַקְנֵי הָעֵדָה" (ד טו)

דרש ב'ספרא' (דיבורא דחטאות ח): 'יכול זקנים מן השוק? תלמוד לומר: "זקני העדה"'. מבאר המלבי"ם: שם זָקֵן יבא פעמים על מלא ימים ופעמים על נשיאי העם וחכמיהם, כמו שאמרו חז"ל (קדושין לב:): 'אין זָקֵן אֶלָּא מִי שְׁקֵנָה חֲכָמָה'. ואחר העיון ראיתי, כי בכל מקום שבא זָקֵן בלא סמיכות ובלא כנוי ובלא ה' הידיעה, מובנו לרוב זקן בימים. כמו: "מנער ועד זָקֵן" (בראשית יט). "יש לנו אב זָקֵן" (בראשית מד). "עד ישבו זקנים ויוקנות ברחבות ירושלים" (זכריה ח). אבל בכל מקום שבא בכנוי, או בסמיכות, או בה' הידיעה, יכוין על זקן נשוא פנים מופלג בחכמה. כמו: "לך וּאֶסַּפְתָּ אֶת זַקְנֵי יִשְׂרָאֵל" (שמות ג). "וְאָמְרוּ אֶל זַקְנֵי עִירוֹ" (דברים כא). ובזה מתבאר דרשת הספרא: אם יכתוב "וּסְמְכוּ זַקְנֵי" דהיינו: בלא סמיכות, אז גם זקני השוק כנ"ל, יעוי"ש בארוכה.



"ואם לא תגיע ידו די שה והביא את אשמו אשר חטא שתי תרים או שני בני יונה לה' אחד לחטאת ואחד לעלה" (ה ז)

כתב ה'אבן עזרא': אמר רב יצחק, כי טעם "וְאֶחָד לְעֹלָה" (והרי עשיר אינו מביא עולה) בעבור ש"לא תגיע ידו" וכו', אבל הקרוב אצלי לפרש: שהאחד כנגד האימורים והשני חטאת

## שנת השמיטה

### שביעית בסיבי כותנה

רק כיוצא מן העץ ולא מפרי העץ. אבל יתכן שגם פשתן אינו נקרא כלל בשם עץ. ובפרט שאף גם בפשתן התנא רק איצטריך לאשמעינן שמדליקין בו נרות שבת אע"פ שגם אפשר לקרותו יוצא מן העץ, אבל מהיכן נאמר שיש על פשתן כל דיני עץ?

וגם יש לדמות את סיבי הכותנה לצמר גפן, שכתבו רוב הראשונים שאינו קרוי בשם יוצא מן העץ אלא מפרי העץ. ועיין גם באחרונים לענין טבק של סגריות שכתבו: דשפיר נוהג בו קדושת שביעית.

ואף גם בכבריתא דהיינו: גפרית, משמע קצת בגמרא (שבת דף צ.ז.) שאם היה לו שרש בארץ, היה נוהג בו שביעית. אולם, מזה שמבואר בגמ' סוכה (מא.) דאסור ליקח חלוק בדמי שביעית, משמע שבבגד לא שייך כלל דיני שביעית, (עיין תוס' בכורות יב.).

ומסקנת הדברים: כיון שמבואר דאין קונין בגד בדמי שביעית ואפילו בדמים של לולב, שמעינן דלא שייך כלל דיני שביעית בבגדים.

ולכן מסתבר שאין לנהוג קדושת שביעית בסיבי כותנה, מפני שהם עומדים לעשותם בגדים. ■

#### מערכת 'חברותאי' מיוחדת 'גנזי המלך'

**שאלה:** האם נוהגת קדושת שביעית בסיבי כותנה?

**תשובה:** יש הסוברים כי אין על סיבי הכותנה חלות דין קדושת שביעית, כי אינם נחשבים פרי אלא הם בגדר עץ בעלמא.

וכתב על כך בשו"ת 'מנחת שלמה' תנינא (ב - ג ק"ט): הרי מפורש הוא בגמרא, שבלולב נוהג שביעית, אע"פ שהוא ממש עץ.

והן אמנם, שלמעשה מקילים בזה, היינו: מפני שבזמננו אין הלולב עומד לכיבוד בית, או משום דעת הסוברים, כיון שסתם עצים להסקה, לכן אף עצים דמשחן דלולב בטלים לגבייהו.

(ובזמננו, אפשר דקיימי עצים לרהוט או להתחמם ולבשל טפי מהסקה, עיין ב"ק קא: תור"ה 'שהנאתן'). אבל כל זה לא שייך כלל לגבי סיבי כותנה, שהם אינם נחשבים בכלל עצים.

ואין להשוות את סיבי הכותנה לפשתן, הנקרא עץ. כי אפשר שגם הפשתן חשיב

כמשפט, כלומר: היות שהחטאת בעוף כולו לכהן, שאין למזבח אלא דמה, לכן יביא ג"כ עולה בתורת אימורים. ומבואר שפיר דאף שבעשיר אין לו קרבן עולה, אע"פ כבעני יביא עולה בשביל האימורים ועי' ברמב"ן שכתב, שיפה פירש.

ויעוין בהקדמה לספר 'מקור ברוך' שסיפר המחבר: שביקר אצל הגאון ר' מאיר שמחה מדוינסק זצ"ל ומצאו שהי' שמח ביותר ואמר לו שזה עתה נתחדש לו דבר נפלא לאמיתה של תורה. שהרשב"א בתשובה נשאל: על לשון הגמ' ב'חולין' (כב) שלמדים שעולת העוף אינה באה אלא ביום, כמו חטאת ושאלו בגמ': שדבר זה כבר נלמד ממש"כ: **"ביום צותו"** (ויקרא ז)? ותירצו: דסד"א שזהו יהא רק בחטאת העוף ולא בעולת העוף ומאד תמוה: מה פתאם יעלה על הדעת שעולת העוף תהיה כשרה בלילה ובה אין נפק"מ בין חטאת לעולה בפרט זה?

והשיב הרשב"א: שבאמת יש טעות בגירסא ויש למוחק.

ואמר הגאון ר' מאיר שמחה זצ"ל: שעל פי דברי האבן עזרא הנזכר הדבר מיושב: שהרי עולת העוף באה להיות במקום האימורים והרי דין הקרבת אימורים שהיא כשרה כל הלילה וממילא לכך היה עולה על הדעת לומר שהקרבת עולת העוף תהיה כשרה ג"כ בלילה. וראה שם מה שסיפר האו"ש מהחלום שחלם על ענין זה.



**"והשיב את הגזלה אשר גזל או את העשק אשר עשק" (ה כג)**

המהר"ל בספרו 'נתיבות עולם' (ב רמג) מעיר: למה כתוב הניקוד בקמץ על כל המלה **"גזל"** - וכן על **"עשק"** והרי היה ראוי להיות חציו בקמץ וחציו בפתח כמשפט פעל?

אבל ביאור הרמז שכאשר האדם הוא כולו קמץ (כלומר: קמצן), הוא בא לידי גזל ועושק. ובהמשך דבריו כתב: שאפשר שלכן נקרא הקמצן בלשון כילי, לפי שהוא כמו הכלי שעומד רק לקבל לעצמו. ■



# סופ"ש בשבת

## פרשת "בהעלותך"

ביום המלח **מלון "שרתון מוריה"**

מיום חמישי ט' סיון תשס"ח (12/06/08) \*\*\*  
ועד מוצ"ש י"א סיון תשס"ח (14/06/08) \*\*  
3 ימים (2 לילות) באירוח פנסיון מלא  
חמישי שישי שבת חצי פנסיון

**בריכה הפרדה**

בעז"ה הצלחנו לארגן טיול ונופש  
ערב שירה מזרחית

### גדול החזנים בעולם

גדול החזנים והזמר בעולם - ארה"ב  
ר' דוד ריאחי הי"ו • ר' יגאל בן חיים הי"ו  
ר' אליהו ארזן הי"ו • ר' רמי יצחק הי"ו  
תפילות ובקשת בנטח ירושלמי במלון

המחיר: לאדם: **795** ש"ח לכל הימים  
המחיר: לילד: **395** (2-12) ש"ח לכל הימים

ניתן לשלם מקדמה בהרשמה ויתרת התשלום בהגעה למלון

**(גלאט) חלק** ירקות נוכרי משגיח צמוד  
לילדים: קייטנה, ממתקים, פרסים, קוסם, (מדריך/ות).  
תיאטרון בובות בריכה (הפרדה), ספא

● טיולי מדבר ● טרקטרונים  
● ג'יפים ושיט ● מגוון אטרקציות

● למעוניינים הכניסה לאתרים ולמתקנים בתוספת תשלום במחירי הנחה  
\* האוטובוסים מפוארים וממוזגים.  
יציאה: בשעה 9.00 בבוקר מכל עיר  
● המחיר כולל הסעות הלון וחזור

# נופש

המחיר כולל הסעה הלון וחזור מכל עיר

## ★ בים המלח

### במלון "שרתון מוריה"

★★★★★

מיום ראשון בבוקר י"ב סיון תשס"ח (15.6.08)

ועד יום רביעי ט"ו סיון תשס"ח (18.6.08)

**4 ימים (3 לילות) באירוח חצי פנסיון**

כל צהרים קפה ועוגה

בעז"ה הצלחנו לארגן טיול ונופש

● שירה ופיוט עם

### גדול החזנים בעולם

גדול החזנים והזמר בעולם - ארה"ב  
שמגיע במיוחד לארץ

בליווי "האנסמבל המזרחי" בהרכב מלא

● המופעים של גדול החזנים הי"ו משותפים לכל אורחי המלונות הנ"ל בלבד

המחיר: לאדם: **950** ש"ח לכל הימים

המחיר: לילד: **500** (2-12) ש"ח לכל הימים

ניתן לשלם מקדמה בהרשמה ויתרת התשלום בהגעה למלון

**(גלאט) חלק** ירקות נוכרי משגיח צמוד

● לילדים: קייטנה, ממתקים, פרסים, קוסם, (מדריך/ות).  
קרקס כלבים, ביגו (פרסים), תיאטרון בובות

בריכות הפרדה, סאונה, חדר כושר וספא  
● טיולי מדבר ● בריכות גופרית

● ג'יפים ושיט ● טרקטרונים ● מגוון אטרקציות

● למעוניינים הכניסה לאתרים ולמתקנים בתוספת תשלום במחירי הנחה

\* האוטובוסים מפוארים וממוזגים.  
\* אוטובוס צמוד. \* כל מקומות הישיבה מסומנים.

● המחיר כולל הסעות הלון וחזור  
יציאה: בשעה 9.00 בבוקר מכל עיר ט.ל.ת.

למעוניינים הסעות הלון-חזור בתשלום נוסף וכולל נסיעת לקיבוי צדיקים בהלון

## אירוח "בחג השבועות" מלון "אריסטון", טבריה עיה"ק

נוף על כל הכנרת מדהים בנוף על הכנרת והרי הגולן בעז"ה הנוג להודיע בשפחה על אירוח והתחזקות ותיקון "ליל-שבועות" "בחג השבועות"

מיום ראשון ועד יום שני ה'-ו' סיון תשס"ח (8-9/6/08) ובהשתתפות החזנים הדגולים

ר' רמי יצחק הי"ו • ר' דוד ריאחי הי"ו  
מנדולי החזנים והמייטנים בעולם ותיק החזנים וגדול הפייטנים והחזנות

פנסיון מלא • פנסיון מלא  
המחיר: **1150** ש"ח לזוג  
לילד: 3-13 **370** ש"ח - (בחדר ההורים)

ניתן לשלם מקדמה והיתרה בהגעה למלון

ניתן לשלם ב-תשלומים! פנסיון מלא

בגובה בנוף ובאוויר הצלול, להרניש את חן פתח תורה פול "הכנרת" ● לקיבוי צדיקים לפני ההגעה לפלון לטעמים בהסעות בהלון תפילות בנטח ירושלמי. שיעורי תורה לכבודם ולנשים. (והרבה שירה ופיוט).

האוכל (חלק) הכל בשפע כיד הפלך - ברפת של 4 טובים. (השגחה צמודה). ארוחה חלבית עפוארת ברפת. 5 טובים בחג. פינת שיחה חמה דרופת.

בריכה (בהפרדה). חדרים עמונים, פעילות שבת, בית הכנסת בפלון. כל המלון עומד לרשותנו. הפלון כל השנה חלק (גלאט) לילדים: תחילים, פרסים והרבה ממתקים ממתקים, מוחקי לילדים, מרחבי דשא. ט.ל.ת. למעוניינים בהסעה היציאה: בשעה 8.00 בבוקר כולל הסעה לקיבוי צדיקים לפני ההגעה

מוקד הזמנות: טל. 052-6905565, טלפקס. 072-2331351, ת.ד. 2867 ב"ב

# גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

**www.shofar.net**  
**חדש באתר שופר**

**הכה את המומחה**

על כל שאלה תשובה  
 מאגר ענק  
 של שאלות ותשובות  
 בכל הנושאים ביהדות.  
 יש לך שאלה ביהדות  
 שאף פעם לא העזת לשאול?  
 במדור 'הכה את המומחה'  
 באתר 'שופר'  
 מקבלים את כל התשובות  
 בוחרים שאלה  
 והרב אמנון יצחק  
 עונה בקולו

תשובות בוידאו בקרוב

**www.shofar.net**

**פסח עם "אוצרות חיים"**  
**במלון 'שלום פלאזה' בטבריה**

מיום חמישי עד מוצ"ש יג' עד כא' ניסן  
 (18-26.04.08 למיננס)  
 8 לילות 9 ימים

**בהשתתפות:**

- רבנים חשובים
- מרצים
- זמרים
- ואומנים ועוד...
- פעילות עניפה לילדים
- בריכת שחיה נפרדת
- ספא/סאונה
- חדר כושר
- משגיחים צמודים
- שמיטה לחומרה

**החלה**  
**ההרשמה**  
**לקיטנת נשים**  
**במלון 'כינר'**

בשר ועוף בהשגחת  
**הרב לנדא**

**לפרטים "אוצרות חיים"**  
**050-3131740 03-6880091**

ביום פטירת והילולת ה"נועם אלימלך" זיע"א

**פזן ר**  
 זיווג רפואה שלמה זש"ק

**נתן לאביונים**

**יום תפילה ותיקון ופדיון נפש מיוחד**  
 (לפרנסה | זיווג | זריע של קיימא | דמעה שלטנה)

כל השמות יוזכרו לישועה ולברכה  
 ע"י הרב הצדיק, המלומד בניסים ונפלאות  
 שרבים נושעו מברכותיו ותפילותיו  
 פועל ישועות בקרב הארץ

**הרב בן ציון המגיד שליט"א**

על ציונו של הצדיק יסוד עולם  
**רבי אלימלך מליז'ענסק זיע"א בפולין**  
 התיקון יערך ביום שישי כ"א אדר ב' תשס"ח [28.3.08]

ההשתתפות דרך מסירת שמות לברכה ולישועה במלפון. אין צורך להשתתף בתיקון עצמו.

שידוע בשם המצריקים  
 טכנקה שאדם מבקש  
 על ציונו של  
 "הדומים אלימלך"  
 ביום פטירתו והילולתו  
 בודא' יושע!!!

למסירת שמות ופרטים נוספים ארנו הסדר:  
**וחי אחיך עמך**  
**0-777-18-18-18**  
 ח' ירושלים 40 בני ברק 51442

כל המוסר שם יקבל קמ"ע כיום מיוחד. לשמירה, הצלחה ולנושאי חו. בדוק ומנטה!

## יעמדו על הברכה

שירן חיה בת זויה שרה לרפואה שלמה	לידיה בת רינה שרה לרפואה שלמה	להצלחת אילן רו בן אסתר ולוי יצחק בן סמדר	רפאל בן רחל מריסה ברכה והצלחה
אברהם בן אתי ונועה בת מורן לרפואה שלמה	אלי בן אסתר ושמחה בת ורדה לזש"ק במהרה	מיכל בת אסתר ואלגנתן בן נעמה לזש"ק אסתר בת חממה לרפואה שלמה	מרקו בן אליה יזכה לעלות ארצה עם כל משפחתו
יוסף בן אירן סעידה ורבקה בת ג'יזל מזלה לרפואת הנפש והגוף	אברהם בן רבקה ואפרת בת מזל לרפ"ש וכל הישועות	איריס ציונה בת רחל לרפואה שלמה מהרה	לעילוי נשמת שבתאי רפאל בן רויה
יוסף חיים בן זיוה לזיווג הגון	אליהו בן חנה ונירית בת ברכה לפרנסה ושלוש בית אמיתי	לרפואה שלמה הרב יהודה בן אסתר הינדה (שפירא)	מישל בת אלאונורה תזכה להיות אשת חיל
קארלו בן מריסה לרפואה שלמה	מיכל בת דניז לרפואה שלמה מהרה	קרן בת מרים לזש"ק	

# טעמן מביאה לכל בית טעם מצוין ושמחה יהודית

תוצאות אפקטיביות Results



## זה מצוין



או דיסק "אורך ימים"

קונים ב- 49<sup>90</sup>  
ממגוון מוצרי טעמן  
ברשתות השיווק המובחרות  
**ומקבלים**  
דיסק  
**פורים טיש**  
**מתנה**



בהשגחת הבד"ץ  
ירושלם  
התעודה ההלכה



המבצע מתקיים בכל רשתות השיווק והחנויות המובחרות בציבור החרדי. יש כפל מבצעים, קניית ב-99.99 ש"ח קיבלת 2 דיסקים